

Istungidokument

A9-0205/2023

1.6.2023

RAPORT

Euroopa koolide süsteemi olukorra, probleemide ja väljavaadete kohta
(2022/2149(INI))

Kultuuri- ja hariduskomisjon

Raportöör: Ilana Cicurel

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI.....	12
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	15
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	16

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa koolide süsteemi olukorra, probleemide ja väljavaadete kohta (2022/2149(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 165,
- võttes arvesse Euroopa koolide põhikirja konventsiooni¹,
- võttes arvesse oma kultuuri- ja hariduskomisjoni 9. juuni 2022. aasta uuringut „The European Schools system: State of Play, Challenges and Perspectives“ (Euroopa koolide süsteem: olukord, probleemid ja väljavaated)²,
- võttes arvesse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) 2022. aasta detsembri aruannet „PISA for Schools: How The European Schools Compare Internationally 2022“ (PISA koolides: Euroopa koolide rahvusvaheline võrdlus 2022),
- võttes arvesse Euroopa Eriõppe ja Kaasava Hariduse Agentuuri 2022. aasta lõpparuannet „External Evaluation of the Implementation of the European Schools’ Action Plan on Educational Support and Inclusive Education“ (Euroopa koolide hariduse toetamise ja kaasava hariduse tegevuskava rakendamise välishindamine),
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 25. novembri 2022. aasta aruannet „Report on the annual accounts of the European Schools for the financial year 2021“ (Aruanne Euroopa koolide eelarveaasta 2021 kohta),
- võttes arvesse institutsioonide ühist teadaannet Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta³,
- võttes arvesse oma 27. septembri 2011. aasta resolutsiooni Euroopa koolide süsteemi kohta⁴,
- võttes arvesse oma 11. novembri 2021. aasta resolutsiooni Euroopa haridusruumi kohta: ühine terviklik käsitlus⁵,
- võttes arvesse oma 19. mai 2022. aasta resolutsiooni Euroopa haridusruumi loomise kohta 2025. aastaks – mikrokvalifikatsioonitunnistused, isiklikud õppekontod ja õppimine kestliku keskkonna nimel⁶,

¹ [EÜT L 212, 17.8.1994, lk 3.](#)

² Uuring – „The European Schools system: State of Play, Challenges and Perspectives“ (Euroopa koolide süsteem: olukord, probleemid ja väljavaated), Euroopa Parlament, liidu sisepoliitika peadirektoraat, poliitikaosakond B – struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitika, 9. juuni 2022.

³ ELT C 428, 13.12.2017, lk 10

⁴ [ELT C 56 E, 26.2.2013, lk 14.](#)

⁵ ELT C 205, 20.5.2022, lk 17.

⁶ [ELT C 479, 16.12.2022, lk 65.](#)

- võttes arvesse oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni digiõppe poliitika kujundamise kohta⁷,
 - võttes arvesse oma 7. juuli 2016. aasta resolutsiooni ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise kohta, pöörates erilist tähelepanu ÜRO puuetega inimeste õiguste komitee kokkuvõtlikele märkustele⁸,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni raportit (A9-0205/2023),
- A. arvestades, et Euroopa koolide süsteem on ainulaadne süsteem, mis on näidanud oma tugevaid külgi ja omadusi alates selle loomisest 1950. aastatel, mida tõendab näiteks Euroopa küpsustunnistuse tunnustamine kõigis liikmesriikides ja akrediteeritud Euroopa koolide arvu pidev kasv; arvestades, et igal ELi kodanikul peaks olema võimalus sellisest haridusest kasu saada;
 - B. arvestades, et kõigil peaks olema võimalus saada kasu seda tüüpi haridusest, mida pakub Euroopa koolide süsteem, ning igale koolisüsteemile Euroopa Liidus tuleb anda võimalus saada kasu Euroopa koolide süsteemi pedagoogilistest erialateadmistest;
 - C. arvestades, et Euroopa koolide süsteem, ühendades liikmesriikide haridussüsteemid paralleelsete keeleosakondade kaudu, millel on tugev Euroopa mõõde, kuuluvustunne ja kultuuriline identiteet, mitmekeelne haridus ja mis on orienteeritud teadusele, tehnoloogiale, inseneriteadusele, kunstile ja matemaatikale ning pedagoogilistele uuendustele, on labor ja haridusreformi kogemuste allikas, sealhulgas Euroopa haridusruumi loomise jaoks;
 - D. arvestades, et Euroopa koolide süsteem peaks olema täielikult kooskõlas Euroopa Liidu esitatud hariduspoliitikaga; arvestades, et Euroopa koolide süsteemi keskne eesmärk on hõlbustada liikuvust ja üleminekut kõikidesse riiklikesse haridussüsteemidesse ja sealt tagasi ning liikmesriikidelt nõutakse Euroopa koolide süsteemi õpitulemuste õiglase ja võrdse ülevõtmise tagamist;
 - E. arvestades, et Euroopa koolide süsteemi juhtimisstruktuuri eeliseks on otsese sideme säilitamine liikmesriikidega, kuid see nõuab reformi, võttes arvesse selle selgeid piiranguid otsuste tegemisel, muudatuste juhtimisel ja parimate tavade struktureeritud vahetamisel riiklike haridussüsteemidega;
 - F. arvestades, et komisjoni rolli ulatust Euroopa koolide süsteemis tuleb laiendada ja tema tegevusvorme avardada, võttes arvesse, et komisjoni kaasamine piirdub praegu eelarveküsimustega, jättes võrdselt olulised haridus-, tegevus- ja inimressursside aspektid võrrandist välja;
 - G. arvestades, et Euroopa koolide süsteemis on praegusel õpetajate värbamise süsteemil tõsisid puudujääke, mille tulemuseks on mittevastavus kohalike vajaduste ja liikmesriikide lähetatud tegelike töötajate vahel, probleemid iga-aastaste

⁷ ELT C 494, 8.12.2021, lk 2.

⁸ [ELT C 101, 16.03.2018, lk 138](#).

värbamiskavadega, raskused kvalifitseeritud õpetajate ja töötajate leidmisel, kohalikult tööle võetud õpetajate ja muude haridustöötajate ebakindlad töötingimused ning probleemid järjepideva professionaalse arenguga; arvestades, et Euroopa koolide süsteemi atraktiivsust õpetajaskonna seas on vaja suurendada;

- H. arvestades, et kuigi Euroopa koolide süsteem on teinud edusamme erivajadustega, puudega või õpierinevustega õpilaste kaasamisel, puudub psühholoogiline tugi ja kasvab vajadus intensiivse toetusabi järele; arvestades, et teabevahetus ja piisavad tööhõivepakettid on keskse tähtsusega, tagamaks, et haridus- ja psühholoogiatöötajad pakuvad õpilastele kvaliteetset, kohandatud ja pidevat tuge;
- I. arvestades, et Euroopa koolide süsteem vastutab kõigi ELi keelte, sealhulgas väikeste keelte võrdse kohtlemise eest ning keelelise ja kultuurilise mitmekesisuse edendamise eest, tugevdades samal ajal õppimise Euroopa mõõdet; arvestades, et tervitatavad on kavad, mille kohaselt oleksid 2028. aastaks Brüsselis esindatud kõik keeleosakonnad nii põhi- kui ka keskastme tasandil;
- J. arvestades, et lapsevanematel on koolides keskne roll, sealhulgas koolivälise tegevuse korraldamisel ning transpordi- ja muude teenuste pakkumisel, ning neid esindavad pühendunud vanemate ühendused;
- K. arvestades, et ELi vahendid moodustavad suurema osa Euroopa koolide süsteemi eelarvest, mistõttu peab parlament Euroopa koolide süsteemi haldamist ja toimimist rangemalt kontrollima ning hariduse valdkonnas vastu võetud ELi eesmärgid ja investeerimisprioriteedid peaksid Euroopa koolide süsteemis paremini kajastuma;
- L. arvestades, et mõned vastuvõtvad riigid, kes vastutavad koolihoonete kasutusele andmise ja hoolduse eest, pole võtnud piisavalt vastutust, mis on põhjustanud tõsisaid probleeme, eriti Brüsselis, kus koolid on ülerahvastatud; arvestades, et need probleemid on avaldanud sügavat mõju nii hariduse tasemele, korralduslikele aspektidele kui ka õpilaste ja töötajate ohutusele, turvalisusele ja heaolule;

Praegune olukord ja visioon

1. rõhutab vajadust Euroopa koolide süsteemi kõikide aspektide kriitilise ja põhjaliku hindamise järele ning reformi järele, et süsteem oleks tulevikukindel, laiendaks oma teavitustegevust ning tagamaks, et see oleks eeskujuks heade tavade vahetamisel haridussüsteemide vahel;
2. kutsub Euroopa koolide juhatajate nõukogu üles ajakohastama Euroopa koolide süsteemi missiooni, põhimõtteid ja eesmärke uue Euroopa koolide süsteemi harta kujul, mis sobib 21. sajandisse ning annab süsteemile uue hoo ja seab realistlikud eesmärgid, mille alusel saab seda hinnata, tuginedes nii sise- kui välisteadmistele; nõuab, et see uus Euroopa koolide süsteemi harta võetaks kasutusele 2024. aasta lõpuks;
3. kutsub komisjoni üles hindama Euroopa koolide süsteemi rolli Euroopa haridusruumi loomisel, sealhulgas seoses keeleõppe ja tugeva Euroopa mõõtmega õppimisel, ning tunnustuste automaatsel vastastikusel tunnustamisel kogu ELis, tuginedes väljakujunenud Euroopa küpsustunnistuse mudelile;

4. nõuab komisjoni integreeritumat ja aktiivsemat rolli, eelkõige Euroopa koolide süsteemi ja Euroopa haridusruumi üksteisega sidumise osas; väljendab oma selget soovi, et hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat kaasataks aktiivselt komisjoni suhetesse Euroopa koolide süsteemiga;
5. nõuab suuremat vastutust ja läbipaistvust, rangemat parlamentaarset kontrolli ning paremat teabevahetust, et suurendada Euroopa koolide süsteemi ja Euroopa küpsustunnistuse nähtavust ja mõistetavust kõigil tasanditel;
6. tuletab liikmesriikidele meelde nende kohustust võimaldada ja säilitada mittediskrimineeriv vastuvõtt ülikoolidesse vastavalt Euroopa koolide põhikirja konventsioonile ning tagada, et täieliku hariduse andmine ja akadeemiline edasijõudmine oleks tagatud ka ilma oma keeleosakonnata õpilastele; kutsub juhatajate nõukogu ja liikmesriike üles tagama Euroopa koolide süsteemi ja Euroopa küpsustunnistuse õpitulemuste õiglane ja võrdne ülevõtmine nende vastavustabelitesse ning tegema riiklikes ümberarvestussüsteemides vajalikke parandusi, et järgida täielikult võrdse kohtlemise põhimõtet ja tagada, et kõik õpilased saaksid edukalt liikuda mis tahes liikmesriiki;
7. nõuab tihedamaid suhteid Euroopa koolide süsteemi ning kohalike, piirkondlike ja riiklike hariduse ökosüsteemide vahel, eelkõige parimate tavade vahetamise ning programmide ja tegevuste alase koostöö kaudu riiklike süsteemide partnerkoolidega;

Juhtimine, haldamine ja õiguslikud probleemid

8. kutsub komisjoni üles koostöös Euroopa koolide peasekretäri kantselei ja juhatajate nõukoguga analüüsima sõltumatu esimehe juhtimisel 2024. aasta lõpuks põhjalikult juhtimis- ja haldamisstruktuure kogu Euroopa koolide süsteemis ja igas koolis ning hindama selle analüüsi käigus kõigil tasanditel kehtivaid rolle, kohustusi ja struktuure, hindama ametiülesannete sõltumatust ja võimalikke huvide konflikte ning tegema kindlaks Euroopa koolide süsteemi takistavad regulatiivsed probleemid;
9. rõhutab vajadust ühtlustada ja suurendada juhatajate nõukogu otsuste tegemise paindlikkust alternatiivse hääletussüsteemi kaudu-, millega kaasneb tõhustatud konsulteerimine Euroopa koolide süsteemi sidusrühmadega, et võimaldada juhatajate nõukogul paremini reageerida koolide vajadustele; nõuab lisaks otsuste täpset edastamist Euroopa koolide süsteemi raames;
10. nõuab selgeid kohustusi, läbipaistvat otsuste tegemist, iga kahe aasta tagant toimuvat tulemuslikkuse hindamist ning koolitus- ja arengukavasid kogu juhtkonnale, sealhulgas struktureeritud sisseelamist kesk- ja koolitasandil;
11. palub peasekretäri kantseleil ja juhatajate nõukogu kolmikul esitada parlamendile alates 2024. aastast koostöös kõigi Euroopa koolide süsteemi sidusrühmadega üksikasjaliku, iga-aastase Euroopa koolide süsteemi ühisaruande, mis võimaldaks parlamendil jälgida reformide ja eesmärkide edenemist, juhtida tähelepanu kriitilistele küsimustele ning etendada pidevat rolli järelevalves ja muutuste juhtimises;
12. kutsub juhatajate nõukogu üles tegema järgmist:

- a) selgitama ELi esmaste ja teiseste õigusaktide kohaldatavust Euroopa koolide süsteemi suhtes;
 - b) hindama koolide vastavust tervishoiu-, ohutus- ja turvastandarditele;
 - c) tagama, et kohapeal tööle võetud õpetajate lepingu- ja töötingimused oleksid täielikult kooskõlas ELi ja liikmesriikide tööhõiveseaduste ja põhimõtetega;
 - d) muutma Euroopa koolide personali- ja üldeeskirju, et selgitada sõnaselgelt pretensioonide nõukogu pädevust liikmesriikide kohtute suhtes, tagades, et õiguskaitstes ei ole lünki;
 - e) seadma ametisse sõltumatu ombudsmani, kes tegeleb haldusomavoli puudutavate pretensioonidega ja vahendab konfliktides; ning
 - f) töötama välja hea halduskäitumise juhendi kooli juhtimiseks kõigil tasanditel;
13. palub läbi vaadata Euroopa Kontrollikoja ja komisjoni siseauditi talituse volitused, et esitada iga-aastaseid arvamusi ja soovitusi Euroopa koolide süsteemi eri aspektide kohta, ning palub, et need arvamused ja soovitused esitataks osana aruteludest parlamendile esitatava Euroopa koolide süsteemi iga-aastase ühisaruande üle;

Vahendid, taristu ja töötajad

14. nõuab, et liikmesriigid täidaksid täiel määral oma kohustusi Euroopa koolide süsteemi ees, eelkõige seoses kvalifitseeritud õpetajate ja muude haridustöötajate lähetamise ja piisava taristu tagamisega (sobivad ruumid, nende hooldus ja ajakohastamine), ning nõuab siduvat otsese rahalise toetuse süsteemi, et tagada suurem paindlikkus ja turvalisus nii Euroopa koolide süsteemile kui ka liikmesriikidele;
15. nõuab, et 2025. aasta keskpaigaks loodaks kehtiva kulude jagamise lepingu kavandatava ülevaatamise valguses 2025/2026 õppeaastal spetsiaalne rakkerühm, mis koosneks kõigi Euroopa koolide süsteemi rahastajate esindajatest ning kuhu kuuluksid peasekretäri kantselei, komisjoni ja liikmesriikide asjaomased pedagoogilised eksperdid, kellele oleksid volitused teha konkreetseid ettepanekuid kriitiliste ressurssidega seotud küsimuste lahendamiseks ning töötada välja terviklik, piisav ja kestlik kulude jagamise mudel, mis võimaldab Euroopa koolide süsteemil täita oma ülesandeid kooskõlas uue Euroopa koolide süsteemi hartaga;
16. julgustab vastuvõtvaid liikmesriike lisama Euroopa koolide süsteemi taristu kõigisse riiklikesse koolitaristu investeerimiskavadesse; palub komisjonil ja liikmesriikidel teha koostööd, tagamaks, et Euroopa koolide süsteem saab kasu eelseisvatest taaste- ja vastupidavusraha väljamaksetest liikmesriikidele, võttes arvesse riiklike kavade eelseisvaid hindamisi ja võttes arvesse kõiki asjakohaseid uuendusi, näiteks RepowerEU peatükkidega seotud uuendusi;
17. kutsub juhatajate nõukogu üles lahendama kiiresti jätkuv õpetajate nappus ning tagama kõigile stabiilne ja õiglane tööhõiveolukord, säilitades töötajaid ja vähendades voolavust, vältides seeläbi ka ajude äravoolu; nõuab sellega seoses lisavahendeid ning tugevdatud ja õiglast tööhõivepaketti nii lähetatud kui ka kohapeal värvatud töötajatele

koos konkurentsivõimelise tasuga, lasteaia-, põhi- ja keskkooliõpetajate võrdsema palgaga, selgusega töölase staatuse ja stabiilsuse osas, pideva kutsealase arengu süsteemiga ja edasiste karjäärivõimalustega Euroopa koolide süsteemis ja väljaspool seda;

18. nõuab, et nii õpetajatele kui ka koolidele antaks suurem autonoomia, et võimaldada neil paremini reageerida konkreetsetele vajadustele ja olukordadele, tagades samal ajal rangelt, et selle suurema autonoomiaga kaasnevad tugevamad hindamis- ja vastutusmehhanismid, nii et on tagatud ühtlustatud standardid;
19. nõuab, et koolides võetaks kasutusele täiendavad keskastme juhtide ametikohad, mis keskenduvad kvaliteetsetele õpetamismetoodikatele ja õppekavadele, ning et kõik riiklikud lähetusmenetlused oleksid läbipaistvamad ja avatumad;
20. tunnustab ja julgustab koolikogukonna, eriti lapsevanemate tööd koolielus, näiteks kooliväliste tegevuste korraldamisel, ning rõhutab vajadust jälgida koolide tegevust, et tagada hea haldus, asjakohased pedagoogilised kvalifikatsioonid, taskukohasus ja kaasavus; tuletab meelde, et konventsioon annab lapsevanematele rolli Euroopa koolide süsteemi juhtimises ning palub seda rolli piisavalt tunnustada;
21. nõuab vastuvõtupoliitika ja õppemaksude kiiret iga-aastast läbivaatamist, et tagada koht kõigile esimese kategooria õpilastele, laiendada sotsiaalmajanduslikku mitmekesisust, avades Euroopa koolide süsteemi rohkematele õpilaste kategooriatele, ning kasutada ära akrediteeritud Euroopa koolide kogu potentsiaal, sealhulgas ülerahvastatusega tegelemiseks; rõhutab õdede-vendade reegli range jõustamise tähtsust ning seda, et õigusabitasad ei tohiks takistada lapsevanemaid või seaduslikke eestkostjaid edasi kaebamast keskse vastuvõtuasutuse otsuseid, mis rikuvad vastuvõtueeskirju;
22. nõuab lisaks, et juhatajate nõukogu töötaks välja ambitsioonika ja korrapäraselt ajakohastatava Euroopa koolide süsteemi liikuvuskava kõigil tasanditel, et muuta koolitransport tõhusamaks, taskukohasemaks, ligipääsetavamaks ja rohelisemaks;

Hariduse ja pedagoogika kvaliteet

23. kutsub juhatajate nõukogu üles tugevdama hariduse ja pedagoogika standardeid järgmiselt:
 - a) looma asjakohaste pedagoogiliste erialateadmistega rakkerühma, et pidada avatud, läbipaistvaid ja korrapäraseid konsultatsioone sidusrühmadega ning vaadata läbi 2009. aasta Euroopa koolide reformi raames kehtestatud kvaliteedi tagamise lähenemisviis, tagades, et läbivaatamine viiakse lõpule 2024. aasta keskpaigaks, seda ajakohastatakse sellest ajast alates perioodiliselt, sellega kaasnevad selged näitajad ning seda jälgitakse ja hinnatakse;
 - b) võtma kasutusele tõhustatud ja vastutustundliku inspekteerimiskorra, sealhulgas kvaliteeditagamise üksuse peasekretäri kantseleis, mis koosneb alalistest ja lähetatud inspektoritest, ainepõhistest kontrollidest ja järelkontrolliprotsessidest, mis hõlmavad akrediteeritud Euroopa koole;

- c) tugevdama peasekretäri kantselei pedagoogilise arendusüksuse ja ühise õppekomitee rolli; ning
 - d) tagama Euroopa koolide süsteemi osalemine ELi programmides ja algatustes, nagu Erasmus+ õpetajate akadeemiad („Erasmus+“ Teacher Academies) ja Euroopa haridusruum;
24. kutsub juhatajate nõukogu ja peasekretäri kantseleid üles töötama 2024. aasta lõpuks välja õpetajate ja muude haridustöötajate pideva kutsealase arengu strateegia ja sisseelamisprogrammi kogu Euroopa koolide süsteemis ning nõuab laiapõhjalist lähenemist pidevale kutsealasele arengule, sealhulgas õppeainete ja metoodikate osas, et laiendada karjäärivõimalusi ning luua kollektiivne tõhusus ja formaalsed struktuurid, mis toetavad õpetajaid pedagoogiliste parimate tavade ja materjalide kavandamisel, rakendamisel, hindamisel ja vahetamisel klassiruumides ja süsteemis tervikuna;
25. kutsub liikmesriike üles kasutama ära Euroopa koolide süsteemi kogunud õpetajate kogu potentsiaali, et neist saaksid riiklikes süsteemides koolitajad ja mentorid, palub juhatajate nõukogul kehtestada sel eesmärgil stiimulid ja suunised, ning rõhutab rolli, mida Euroopa koolide süsteem peaks etendama Euroopa õpetajate mooduli loomisel, mis lisatakse õpetajate algkoolitusse kogu ELis;
26. nõuab, et koolid kasutaksid isikustatud õppe potentsiaali; kutsub juhatajate nõukogu üles tugevdama olemasolevaid raamistikke ja rakendama sidusat, ühtset ja süstemaatilist kaasamispoliitikat kogu Euroopa koolide süsteemis, mis pakub kvaliteetset kaasavat haridust, väldib puudest tingitud tõrjutust, tagab mõistliku majutuse, kohandab õpetajate ja õpilaste suhtarvu, kasutab paindlikku õppekava, suurendab märkimisväärselt kvalifitseeritud haridus- ja psühholoogiliste tugitöötajate arvu ning osutab kutsesuunitluse ja mentorluse teenuseid; nõuab tungivald edusammude tegemist erivajadustega, puudega või õpierinevustega õpilaste õpitulemuste tunnustamisel tunnistuse või õpingute lõpudiplomiga, kui nad ei tee Euroopa küpsustunnistuse eksamit; julgustab kaasamise indeksi kasutuselevõtmist Euroopa koolide süsteemis;
27. palub juhatajate nõukogul ja peasekretäri kantseleil edendada turvalist õpikeskkonda, kus ükski vägivalla vorm ei ole lubatud, ning tugevdada võitlust kiusamise ja küberkiusamise vastu Euroopa koolide süsteemis, töötades välja kogu kooli hõlmava ühtlustatud lähenemisviisi, mis hõlmab teadlikkuse tõstmist, koolitusi, suuniseid veebivälise ja veebipõhise kiusamisega tegelemiseks, vastastikuse toetusüsteemi edendamist, mis hõlmab aktiivseid ja hästi koolitatud õpetajaid ja lapsevanemaid, ning selget ja jõustatavat karistussüsteemi kõigil tasanditel;
28. palub juhatajate nõukogul ja peasekretäri kantseleil hinnata kutsehariduse ja -õppe moodulite lisamist Euroopa koolide süsteemi, luua kutsehariduse ja -õppeasutustega partnerlusi ning uurida võimalust luua akrediteeritud Euroopa kutsehariduse ja -õppe koolid kogu Euroopa Liidus;
29. rõhutab vajadust pakkuda täielikku ja kvaliteetset hariduskogemust kõigile õpilastele, eelkõige nende emakeeles ja keeleosakonda mittekuuluvatele õpilastele nii põhi- kui ka keskastmes; palub inspektorite nõukogul konsulteerida õpilaste, õpetajate ja

lapsevanematega tundide ja ainete arvu vähendamise või erinevate klassitasemete liitmise mõju osas, kui õpilaste arv on alla piirmäära;

30. kutsub inspektorite nõukogu üles perioodiliselt läbi vaatama teise ja kolmanda keele õpetamise uusimate pedagoogiliste suuniste alusel, mis käsitlevad lugemise ja kirjutamise kasutuselevõttu alushariduses, koostööpõhised õpetamismeetodid ja diferentseeritud õppe sobivuse, tagamaks, et igas vanuses õpilased õpivad rõõmuga keeli;
31. nõuab õpilaste ja õpetajate suuremat liikuvust Euroopa koolide süsteemis ning teistesse koolisüsteemidesse ja teistest koolisüsteemidest ning olemasolevate õppekavade ajakohastamist, et veelgi tugevdada Euroopa mõõdet, näiteks vaadates läbi Euroopa ajaloo õppekava, sealhulgas vähemuste rolli, õpetades kodanikuharidust eraldiseisva õppeainena, lisades Euroopa tunnid kõikidel haridustasanditel, keskendudes Euroopa pärandi ja väärtuste tähtsusele, ning arendades ettevõtlust ja pehmeid oskusi; nõuab tungivalt, et säilitataks praegune usulise ja eetilise hariduse pakkumine;
32. kutsub juhatajate nõukogu üles edendama keskkonnaõpet ja digiharidust Euroopa koolide süsteemis, sealhulgas rakendades Euroopa kestlikkuse pädevusraamistikku ja digipädevuse raamistikku, nõuab tungivalt roheliste ja digioskuste õpetamise parandamist ja seda, et Euroopa koolide süsteem osaleks sellistes algatustes nagu Euroopa digioskuste tunnistus, väärtustades samas traditsioonilisi õppemeetodeid, mis kasutavad trükitud raamatuid ja võitlevad digitaalse tõrjutusega;
33. soovib luua iga-aastase piduliku ürituse, et jagada pedagoogilisi parimaid tavasid, koondada teadmisi koolide, õpetajate ja õpilaste vahel ning tutvustada oma tööd ja projekte laiemale süsteemile, kutsudes osalema riiklikke hariduse esindajaid, et suurendada teadlikkust Euroopa koolide süsteemist;
34. nõuab Euroopa koolide süsteemi ametliku vilistlaskogukonna loomist ja meetmeid, et suurendada sellest teadlikkust, ning andmete kogumist õpilaste haridusteede kohta pärast kooli lõpetamist, volitades peasekretäri kantseleid koguma anonüümseks muudetud teavet;

Outlook

35. palub esitada ELi rahalised toetused Euroopa koolide süsteemile tulevastes ELi eelarvetes eraldi eelarvereana, et suurendada läbipaistvust, tagada strateegiline planeerimine ja hõlbustada parlamentaarset kontrolli eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames, ning palub, et Euroopa koolide süsteem lisataks Euroopa haridusruumi edasiarendamisse ja et mõlemad oleksid omavahel tihedalt seotud;
36. väljendab soovi, et Euroopa koolide süsteemist saaks kvaliteetse mitmekeelse ja mitmekultuurilise hariduse majakas Euroopas ja mujal, näidates, et „ühinenud mitmekesisuses“ võib olla ka haridusvaldkonnas elav reaalsus; palub kõikidel sidusrühmadel töötada selle eesmärgi nimel kaasloojatena, sealhulgas tõhustatud koostöö kaudu akrediteeritud Euroopa koolidega, kelle kaasamine ja arendamine on kogu süsteemi jaoks keskse tähtsusega; nõuab akrediteeritud Euroopa koolide uuesti hindamist, et hinnata võimalusi Euroopa koolide süsteemi kohaldamisala laiendamiseks

kõigile liikmesriikidele, kehtestades koolide akrediteerimiseks paindlikumad menetlused ja nõuded ning parandades samal ajal kvaliteedi tagamist ja kontrolli;

37. väljendab soovi, et Euroopa Parlament oleks esindatud juhatajate nõukogus ning nõuab sõltumatut välisekspertide organit, kes uuriks ja pakuks välja alternatiivseid juhtimismudeleid, sealhulgas Euroopa koolide põhikirja määratleva konventsiooni läbivaatamist ja võimalust asendada koolide valitsustevaheline õiguslik staatus rahvusvahelise Euroopa mudeliga;

o

o o

38. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

I. Olukord

Euroopa koolide süsteem pärineb 1950. aastatest ning Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse ajast. Selle süsteemi pärandi on kapseldanud Marcel Decombis' (1916–2003), toonase Luxembourgigi Euroopa kooli direktori sõnad ja need resoneerivad tänapäeval endiselt Euroopa Liidus (EL):

„[...] haritud kõrvuti, sõltumatud arengut pärssivate eelarvamuste poolt, olles tuttav kõigega, mis on erinevates kultuurides suurepärase ja hea, areneb neil küpsedes teadmine, et nad kuuluvad kokku. Lakkamata oma maad armastuse ja uhkusega vaatamast, saavad neist eurooplased, kes on koolitatud ja valmis lõpetama ja kindlustama oma esiisade tööd, et luua ühtne ja õitsev Euroopa.“

Euroopa institutsioonid, sealhulgas Euroopa Parlament, on otsustanud seda haridusmudelit edasi arendada. Valitsustevahelise konventsiooni alusel on Euroopa koolide süsteem praeguseks asutanud 13 Euroopa kooli kuues erinevas riigis, mille kogurahvastik on 2022–2023. õppeaastal 28 765, ning 22 akrediteeritud Euroopa kooli.

2022. aasta aruandes „PISA for Schools“ (PISA koolidele) kinnitatakse Euroopa koolide tegevuse tugevaid külgi, eelkõige Euroopa institutsioonide töötajate lastele tugeva Euroopa mõõtmega kvaliteetse ja mitmekeelse hariduse pakkumisel, olles samal ajal üha enam avatud teistele õpilaskategooriatele. Euroopa koolide süsteem pakub kõrge tasemega haridust, mis on oma olemuselt sügavalt euroopalik ja peaks inspireerima kõiki Euroopa Liidu haridussüsteeme.

Praegu, kui investeringud haridusse on Euroopa tegevuskavas tähtsal kohal, on sees suur hoog. Järjestikused kriisid, mida Euroopa Liit on läbi elanud, on olnud mitmel viisil keerulised, kuid neil on olnud ka positiivne mõju Euroopa integratsioonile, selle ühtsusele ja strateegilisele autonoomiale. Näiteks COVID-19 pandeemia on pannud oma nii tugevate kui ka piiravate külgedega Euroopa Liidu digitaalsele teele, et tagada pedagoogiline järjepidevus. Samuti on see andnud hariduskogukondadele võimaluse kasutada täiel määral ära IKT vahendite potentsiaali teabevahetuseks, hariduseks ja koolituseks väljaspool oma institutsioone ja piiriüleselt. Esimest korda ajaloos on haridus ja koolitus Euroopa vastupanuvõime ja suveräänsuse kesksel kohal.

Pidades silmas suurt katsumust võidelda pluralistliku ühiskonna eest, on Euroopa poliitikakujundajad ühiselt seadnud eesmärgi, et Euroopa Liit saaks Euroopa haridusruumi loomise kaudu haridusjõuks, ning Euroopa koolid peavad saama selle algatuse lahutamatuks osaks. Euroopa koolide süsteem on aare, mida ei peaks peitma; see peaks särama ja arendama meie riiklikke haridussüsteeme. Seda tuleb pidada turvaliseks ruumiks ühise pedagoogilise kultuuri arendamiseks ja heade tavade tõeliseks vahetamiseks. Euroopa küpsustunnistust võiks kasutada koolitunnistuste vastastikuse tunnustamise võimaldamiseks. See aitab Euroopa Liidul saavutada oma uusi haridusalaseid eesmärgi, mis väljenduvad 2021–2027. aasta programmi „Erasmus+“ vahendite kahekordistamises ja õpetajate akadeemiate („Erasmus+“ Teacher Academies) loomises. Euroopa koolide süsteemi õpilased ütlevad tihti: „Igas koolis

leidub tükike Euroopast“. See on aga meie kõigi, valdkonna osalejate ja poliitikakujundajate asi, et haarata kinni võimalusest ja kasutada ära potentsiaal muuta see reaalsuseks kõigis Euroopa Liidu koolides.

II. Raportööri hinnang

Euroopa Parlamendi kultuuri- ja hariduskomisjoni tellitud uuring Euroopa koolide süsteemi kohta¹ ning laiaulatuslikud konsultatsioonid sidusrühmadega² näitavad, et Euroopa koolide süsteem on paljudes valdkondades tõeliselt silmapaistev. Siiski jätkuvad tõsised juhtimis-, haldamis- ja rahastamisraskused, mis pärsivad süsteemi potentsiaali ja millel on negatiivsed tagajärjed kogu koolikogukonnale. Need raskused puudutavad juriidilisi küsimusi, ressursse, taristuid, personali värbamist ning hariduse ja pedagoogilise kvaliteedi elemente, rõhutades seega sügavat vajadust reformi järele.

Euroopa koolide süsteemi juhtimisraamistikul, mida juhivad valitsustevaheline konventsioon, on oma eelised. Sellega on loodud kvaliteetne ja kõrgetasemeline haridus, mida juhivad Euroopa Liidu väärtused ja põhimõtted. Ometi on see aastate jooksul muutunud Euroopa koolide süsteemi kiire arengu ja laienemise ohvriks. Euroopa koolide süsteemi juhtimissüsteem on probleemide lahendamisel ja adekvaatse muutuse pakkumisel saavutanud oma piirid. See on tingitud valitsuse kontrolli all olevatest struktuuridest ja mehhanismidest, mis vajavad pedagoogilist järelevalvet, Euroopa Komisjoni piisavat kaasamist ja tugevamat kontrolli Euroopa Parlamendi poolt.

Sidusrühmad väljendasid üksmeelselt oma uhkust Euroopa ühtsuse, mitmekesisuse ja identiteedi ühte tegevuskohta koondava haridusmudeli ainulaadsuse üle, kuid kutsusid samuti üles valvsusele. Tunnistati, et Euroopa koolide süsteem võiks toimida palju tõhusamalt. Enamiku sidusrühmade arvates ei vasta valitsustevaheline konventsioon enam oma eesmärgile. Ühehäälsuse nõue takistab muutusi ning selgelt puudub vastutus ja kontroll. Lisaks sellele ei läheta liikmesriigid piisavalt õpetajaid, Brüsseli koolid on ülerahvastatud ja komisjon peaks Euroopa koolide süsteemi kaasomanikuna rohkem ette võtma. Süsteemil puudub sageli tugev pedagoogiline perspektiiv ning lisaks eelarvekaalutlustele tuleks keskenduda ka õpetamisele ja õppimisele. Euroopa koolide süsteemi tuleks moderniseerida, kohandades selle õppekavasid kiiremini praeguste globaalsete ja geopoliitiliste probleemide, olukordade ja üleminekutega. Mõned sidusrühmad tunnustavad, et neid on ära kuulatud, kuid see ei ole tingimata viinud meetmete võtmiseni, kui nad ei ole just avaldanud suurt survet. On töörühmi, mis toimivad hästi ja loovad uudseid ideid, kuid puuduvad vahendid konkreetsete tulemusteni viivate praktiliste ettepanekute väljatöötamiseks.

Viimati andis Euroopa Parlament Euroopa koolide süsteemi kohta aru 2011. aastal. Juba siis puudutas raport neid peamisi küsimusi, kuid aeg on näidanud, et Euroopa koolide süsteemi suutlikkus neid soovitusi rakendada on selgelt piiratud. Raportöör on seetõttu veendunud, et Euroopa Parlament peaks aitama kujundada Euroopa koolide süsteemi tuleviku kohta uue nägemuse. Selle ainulaadse haridusmudeli täiustamiseks on vaja rohkem vastutust, valitsemisalast uuenduslikkust ja poliitilist tahet pedagoogilise tipptaseme edendamiseks.

¹ [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU\(2022\)699647](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2022)699647).

² Raportöör külastas Brüsseli II Euroopa kooli (Woluwe) ja kohtus järgmiste sidusrühmadega: Euroopa koolide süsteemi peasekretär ja asepeasekretär, eesistujariigi Iirimaa esindajad juhatajate nõukogus ja inspektorite nõukogus, traditsiooniliste ja akrediteeritud Euroopa koolide direktorid ja asedirektorid, koolidevaheline õppekomitee, ühendus Interparents ja õpilasesinduse organisatsioon CoSup.

Käesolevas raportis, mis on inspireeritud konsultatsioonidel tekkinud kollektiivsest nägemusest, ei ole seetõttu võetud peamiseks sihiks anda vastuseid, vaid selles esitatakse Euroopa koolide süsteemis osalejatele suunad ja vahendid oma lahenduste loomiseks. Raportööri eesmärk on suurendada paindlikkust ja pakkuda konkreetseid vahendeid tegutsemiseks, et Euroopa koolide süsteem muutuks oma arengu mootoriks.

Pedagoogika küsimuses täheldas raportöör, et aastatepikkune investeerimine on aidanud luua rikkaliku süsteemi, kuid on vaja lisapingutusi, et ka investeerijad ise sellest kasu saaksid. Praegu ei ole pidev kutsealane areng ja parimate pedagoogiliste tavade vahetamine Euroopa koolide süsteemis ja väljaspool seda piisavalt keskse tähtsusega. See sõltub liiga palju heast tahtest, kuigi see tuleks hoopis institutsionaliseerida ja asetada koolide identiteedi keskmesse. Euroopa haridusruumi silmas pidades palub raportöör selgelt tugevdada pedagoogilist arengut ja luua parimate tavade vahetamiseks ametlikke struktuure, mis hõlmaksid õpetajaid ja inspektoreid. Euroopa koolide süsteem peab kasutama ära kogemusi, mida õpetajad nendes koolides töötades saavad, ja pakkuma neile võimalust saada hiljem oma koduriigis koolitajaks. Euroopa koolide õpetajate eripäraks on nende kokkupuude erinevate hariduskäsitlustega, mis võimaldab saadud kogemustest järeltõu teha. Nad peaksid just neid kogemusi oma koduriigi kolleegidega jagama. Pealegi saab Euroopa koolide süsteem tuua Euroopa Liitu tõelisi haridusmuutusi ainult siis, kui selle süsteemi panus süstematiseeritakse 27 riikliku haridussüsteemi teabevahetuse voogu. Näiteks võiks Euroopa koolide süsteemil olla oluline roll Euroopa õpetajate mooduli loomisel, mis lisatakse kogu Euroopa Liidus õpetajate algkoolitusse. Juba väga väheste lisainvesteeringutega saaks süsteemi muuta õiguspärasemaks, atraktiivsemaks, kasulikumaks ja kogu Euroopas nähtavamaks.

Raportöör rõhutab, et Euroopa Liit on tegelikult loonud hämmastava ja elava nn labori, millel on kvaliteetne mitmekeelne haridus ja tippasemel õpilased, mis toodab tõeliselt euroopalikke töötajaid, õpetajaid ja inspektoreid, kellest tekib süsteemi pedagoogiline jõud. Siin on inimestel rahvuslik identiteet ja tugev Euroopasse kuulumise tunne, mis põhineb õppekaval, milles austatakse riiklikke süsteeme ja mis on samas kogu Euroopa haridusalaste teadmiste vahetuse tulemus. Euroopa koolide süsteemi kogukond on valmis võtma endale ülesande rikastada riiklikke süsteeme oma Euroopa pedagoogilise kultuuri, uuenduslike tavade ja tugeva keeleõppega.

Raportöör palub, et Euroopa koolide süsteem läbiks kopernikliku revolutsiooni, mis aitaks tal aja jooksul edasi areneda. See tähendab süsteemi filosoofilise aluse radikaalset muutmist, et kasvatada selle atraktiivsust ja suurendada süsteemist kasusaajate arvu nii, et selle eelised ulatuksid Euroopa noorteni, isegi kui nad ise Euroopa koolis ei käi, ja ka laiemalt üle Euroopa Liidu. Keskpikas ja pikas perspektiivis võib juhtuda, et Euroopa koolide süsteem peab vahetama oma praeguse juhtimismudeli Euroopa kogukondliku süsteemi vastu. On selge, et investering traditsioonilistesse Euroopa koolidesse, nagu ka akrediteeritud Euroopa koolidesse, on investering Euroopa Liitu tervikuna.

Raportöör soovib väljendada toetust Euroopa koolide süsteemi haridusringkondadele, eelkõige sidusrühmadele, kellega konsultatsioonide käigus kohtuti, ning naistele ja meestele, kes püüavad muuta need koolid oma igapäevase töö kaudu paremaks. Sel viisil aitavad nad Euroopal saada haridusjõuks, mis on meie laste tuleviku teenistuses.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	25.5.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 22 -: 0 0 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Asim Ademov, Andrea Bocskor, Ilana Cicurel, Tomasz Frankowski, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Predrag Fred Matić, Martina Michels, Niklas Nienaß, Peter Pollák, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Sabine Verheyen, Milan Zver
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Isabella Adinolfi, João Albuquerque, Marcel Kolaja, Salima Yenbou
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Alexander Alexandrov Yordanov, Karen Melchior, Eleni Stavrou

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

22	+
ECR	Andrey Slabakov
PPE	Asim Ademov, Isabella Adinolfi, Alexander Alexandrov Yordanov, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Eleni Stavrou, Sabine Verheyen, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Karen Melchior, Salima Yenbou
S&D	João Albuquerque, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Massimiliano Smeriglio
The Left	Niyazi Kizilyürek, Martina Michels
Verts/ALE	Marcel Kolaja, Niklas Nienaa

0	-

1	0
NI	Andrea Bocskor

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu